

Інноваційність ідей А.С. Макаренка в педагогіці ХХІ століття / За ред.
О.А. Дубасенюк : Монографія. – Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка,
2013. – 304 с. – С. 234 – 242.

Синиця Майя
асистент кафедри дошкільного
виховання і педагогічних інновацій
Житомирського державного університету ім. І. Франка

Використання мультимедійних засобів у процесі вивчення педагогічного досвіду А.С. Макаренка

Макаренко завжди говорив, що вчителів від бога не буває: "Я не володію педагогічним талантом і прийшов у педагогіку випадково, без всякого на те покликання. Батько мій маляр. Він сказав мені: будеш учителем. Міркувати не доводилося. І я став учителем. І дуже довгий час відчував, що в мене погано йде, поганий я був вчитель, і вихователь був поганий", - такі слова можна прочитати в його численних статтях, лекціях і настановах. Він вважав, що бути гарним педагогом - це означає якісно опанувати спеціальність, оволодіти викладацькою майстерністю. [5]

Перед молодим педагогом неминуче виникають питання: "Чому вчити?", "Навіщо вчити?", "Як вчити?", "Як вчити результативно?". Як наслідок навчання перетворюється на певний технологічний процес із заздалегідь визначеними цілями і гарантованим результатом.

Автором ідеї про технологізацію освіти вважають Я.А. Коменського. Поняття "освітні технології" у своїх працях розглядали І. Павлов, В. Бехтерев, С. Шацький і ін. Вперше термін "технологія в освіті" з'явився наприкінці 40-х років ХХ ст. у роботах Ф. Персіваля та Г. Елінгтона.

З вітчизняних педагогів найбільший внесок у розробку проблеми технології навчання внесли В.П. Беспалько, Ю.Г. Татур, М.В. Кларін, Н.В. Кузьміна, В.А. Сластьонін, С.А. Смирнов та інші. З закордонних

дослідників слід відзначити Л. Андерсона, Дж. Блока, Б. Блума, Т. Гілберта, Р. Мейджер та інших. Проте не завжди погляди вчених збігаються. Одні фахівці розглядають технологію навчання як педагогічну науку, інші вважають, що вона займає проміжне місце між наукою і практикою. Треті відводять технології навчання проміжне положення між наукою і мистецтвом, а четверті пов'язують її з проектуванням навчального процесу. Як правило, представники всіх підходів підкреслюють, що кожна із зазначених трактувань технології навчання не охоплює її повністю, а відображає лише певну сферу застосування.

Однією з основних проблем підготовки майбутнього фахівця є ступінь його професіоналізму в умовах конкуренції на ринку праці. Тому навчання має бути спрямоване на підвищення рівня засвоєння розвитку професійних навичок, вести до формування компетентної особистості. Це стимулює викладачів до пошуку інтенсивних методів і засобів навчання, що сприяють максимальному сприйняттю інформації, наближають умови, створені в лекційній аудиторії, до умов майбутньої повсякденної діяльності вчителя. І в цьому можуть допомогти комп'ютерні технології, які постійно вдосконалюються, стають більш насиченими, ємними, гнучкими, продуктивними, націленими на різні потреби користувачів.

Національна доктрина розвитку освіти в Україні передбачає істотне зміцнення навчально-матеріальної бази, комп'ютеризацію навчальних закладів, впровадження інформаційних технологій, метою якої є ефективна підготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Сучасні освітні комп'ютерні програми (електронні підручники, комп'ютерні задачники, навчальні посібники, гіпертекстові інформаційно-довідкові системи - архіви, каталоги, довідники, енциклопедії, тестуючі та моделюючі програми-тренажери тощо) розробляються на основі мультимедійних технологій, виникли на перетині багатьох галузей знань.

Сфера застосування мультимедійних технологій досить широка. Промисловість і ЗМІ стали першими «сферами-користувачами» мультимедійних розробок. Наприклад, в інженерії вони застосовуються на

стадіях проектування; в медицині - дозволяють віртуалізувати дослідження тіла людини. Використовується мультимедіа в промисловості, математичних і наукових дослідженнях, мистецтві, освіті.

Поширення мультимедійних технологій, зокрема в освіті, вимагає дослідження їх переваг та недоліків. Американські дослідники прийшли до висновку, що використання мультимедійних технологій у процесі навчання студентів дозволяє істотно підвищити показники змістовного розуміння і запам'ятовування запропонованого матеріалу. Однією із причин введення мультимедійних технологій в освіту стала можливість синкретичного навчання (одночасно зорового і слухового сприйняття матеріалу), активна участь слухачів під час вивчення нового матеріалу, легке повернення до тих розділів, які вимагають додаткового аналізу [3].

Нові засоби навчання та використання комп'ютерних технологій роблять навчальний процес більш різноманітним, цікавим, привабливим і багатовимірним. Навики роботи з засобами мультимедійних технологій у процесі навчання розвивають студента, виховують самостійність, здатність до самонавчання. Зоровий канал людини за своїми можливостями набагато перевершує можливості всіх інших каналів сприйняття інформації. У цьому зв'язку введення відеоінформації для сприйняття навчального матеріалу, його засвоєння і запам'ятовування має виняткове значення. Сучасні інформаційні технології дозволяють створювати засоби навчання з використанням як кольорових ілюстрацій, так і різних видів відеофільмів (анімацію, документальне та ігрове кіно).

Інформаційні технології та їх вплив на зміст освіти, методика та організація навчання залишаються актуальною темою педагогічних досліджень. Спостерігаємо різні напрямки цих досліджень: розв'язання деяких психолого-педагогічних проблем впливу на особистість студентів нових інформаційних технологій навчання, розвиток творчих здібностей та образного мислення на заняттях з використанням мультимедійних технологій, особливості організації інтерфейсу комп'ютерних навчальних

програм; програмне забезпечення фізичного експерименту, підтримка математичних та статистичних підрахунків [2].

Усі автори відзначають, що використання мультимедійних засобів сприяє підвищенню інтенсивності та ефективності процесу навчання; створює умови для самоосвіти та дистанційної освіти, тим самим дозволяючи здійснювати перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями вирішує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою подання інформації. [4]

Однією з поширених форм використання мультимедійних технологій є мультимедійна презентація створюваного за допомогою програми Power Point. Сучасна мультимедійна презентація - це сукупність текстів, зображень, звуку, відео, анімації та інших засобів представлення інформації. Найбільш ефективним для людського сприйняття вважається використання в мультимедіа-презентації аудіовізуальної інформації, коли людина чує і бачить одночасно. Її особливістю є те, що вона може переглядатися однією або декількома особами, зберігатися на локальному комп'ютері або відтворюватися потоково з мережі [1].

Процес використання мультимедійних презентацій у роботі вищої школи, зокрема, у підготовці майбутніх педагогів робить процес навчання більш ефективним.

Важливе місце мультимедійні технології навчання займають при викладанні педагогічних дисциплін. Особлива потреба в наочності відчувається при викладанні курсу «Педагогічні технології в початковій школі» для майбутніх педагогів. Адже ознайомлення студентів з різними технологіями навчання і виховання вимагає показу як конкретних фрагментів методики роботи, так і візуалізації використаних засобів і умов застосування тієї чи іншої технології.

Історія педагогіки - предмет, який передбачає ознайомлення студентів з великою кількістю класиків педагогічної думки. Їхні прізвища, портрети, дати життя і творчості, назви творів неодмінно вимагають візуалізації для точного сприйняття і кращого запам'ятовування. Саме такі можливості може

забезпечити використання мультимедійних презентацій на лекційному занятті.

Курс «Порівняльна педагогіка» вимагає від студентів значного узагальнення матеріалу, вміння аналізувати, зіставляти і порівнювати факти. У цьому їм теж може допомогти мультимедійна презентація, де матеріал для засвоєння буде чітко структурований і систематизований. Доповнення його наочними образами зробить інформацію доступною, а сам предмет - цікавішим.

Технологія мультимедіа наочно і переконливо ілюструє практично будь-який відомий факт зі сфери науки, техніки, мистецтва, допомагає оцінити й узагальнити відомі факти, а подеколи й науково передбачити шлях майбутнього розвитку навіть цілої сфери діяльності людини [5].

Оскільки метою використання технології мультимедіа в навчальній діяльності є розвиток особистості студентів, підготовка їх до професійної діяльності і самоосвіти в умовах інформаційного суспільства, реалізації соціального замовлення, обумовленого інформатизацією сучасного суспільства, нами було визначено перспективні напрями використання технології мультимедіа під час вивчення педагогічного досвіду А.С. Макаренка.

Так під час вивчення біографії А.С. Макаренка доцільно використовувати матеріали з проекту А. Федосова, це web-ресурс – <http://www.makarenko.edu.ru/>.

Біографія А.С.Макаренки x

www.makarenko.edu.ru/biography-ua.htm

<p>Антон Семенович Макаренко (1888-1939)</p> <p> </p> <p>ДАТИ ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ</p>	
1888 р., 1 (13) березня	А.С.Макаренко народився в м. Білопіль Сумського повіту Харківської губернії в родині робітника, старшого маляра Білопільського залізничного депо Харківської залізниці. Батько – Семен Григорович, мати - Тетяна Михайлівна, уроджена Дергачова.
1895 р.	Семирічного Антона віддають в двокласне початкове училище.
1901 р., січень	Сім'я Макаренко переїздить до м. Крюкова і Антон стає учнем Кременчуцького чотирикласного міського училища.
1904 р., червень	Закінчив на "відмінно" міське чотирикласне училище (за положенням 1872 р., це було училище з 6-річним курсом навчання) у м. Кременчуці Полтавської губернії.
1904 р., серпень	А.С.Макаренко стає слухачем однорічних педагогічних курсів при Кременчуцькому міському училищі, що мали на меті підготовку викладачів початкової школи.
1905 р., серпень	Закінчив однорічні педагогічні курси (при названому вище училищі) і отримав звання народного вчителя, що дає право викладати в початковій школі.

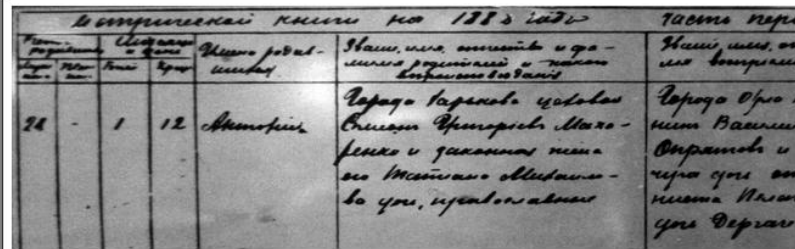
На якому можна ознайомитися з біографією та біографічними матеріалами про педагога: випискою з метричної книги, фото та матеріалами про батьків А.С. Макаренка, шкільні та студентські роки життя педагога, атестат про закінчення інституту, фото за роки педагогічної діяльності та інші документи біографічного характеру, відеоматеріали.

Біографія А.С.Макаренки x Біографічні Фотоматеріали x

www.makarenko.edu.ru/Fotobiogr1/fotobiogr.htm

Біографічні Фотоматеріали

1. [Выписка из метрической книги за 1888 год с записью о рождении Антона Макаренко](#)
2. [Родители А.С.Макаренко - Семён Григорьевич и Татьяна Михайловна. Кременчуг. 1913 год](#)
3. [А.С.Макаренко в школьные годы](#)
4. [А.С.Макаренко - студент Полтавского учительского института. 1914 год](#)
5. [Аттестат А.С.Макаренко об окончании Полтавского учительского института. 1917 год](#)
6. [А.С.Макаренко. Полтава. 1920 год](#)
7. [А.С.Макаренко - руководитель колонии имени М.Горького. 1923 год](#)
8. [А.М.Горький в гостях у колонистов. 1928 год](#)
9. [А.М.Горький. Фотография, полученная А.С.Макаренко от А.М.Горького из Сорренто. 1928 год](#)

У процесі вивчення літературної діяльності слід звернути увагу на електронний архів <http://antmakarenko.narod.ru> на якому зібрано більшість праць А.С. Макаренка та публіцистичні матеріали про його педагогічну діяльність.

Re: стаття - synyi x використання м x Використання II x Використання в x virtkafedra.ucoz x Електронний ар x

antmakarenko.narod.ru/#hood

Рассказы Романы/повести Пьесы/сценарии

- Из истории героизма
- Домой хочу (рассказ бывшего колониста)
- Три разговора
- Премия
- Симфония Шуберта
- Доктор
- Стучай в походе
- Преподаватель словесности
- Педагогическая поэма
- Марш 30-го года
- ФД-1 (очерк, неоконченный)
- Флаги на башнях
- Честь (повесть)
- Книга для родителей
- Мажор (пьеса в 4-х актах)
- Командировка (кино-сценарий)
- Настоящий характер (кино-сценарий)

Публицистика

Выступления Статьи о педагогике Статьи о литературе

- Некоторые выводы из моего педагогического опыта
- Мои педагогические воззрения
- Из опыта работы
- Художественная литература о воспитании детей
- Цель воспитания
- Педагогижимают плечами
- Воля, мужество, целеустремленность
- Проблемы воспитания в советской школе
- Воспитание характера в школе
- Выбор профессии
- Книжки, которых я ждуг
- Детство и литература

Статьи о коммунизме Рецензии отзывы Другие статьи

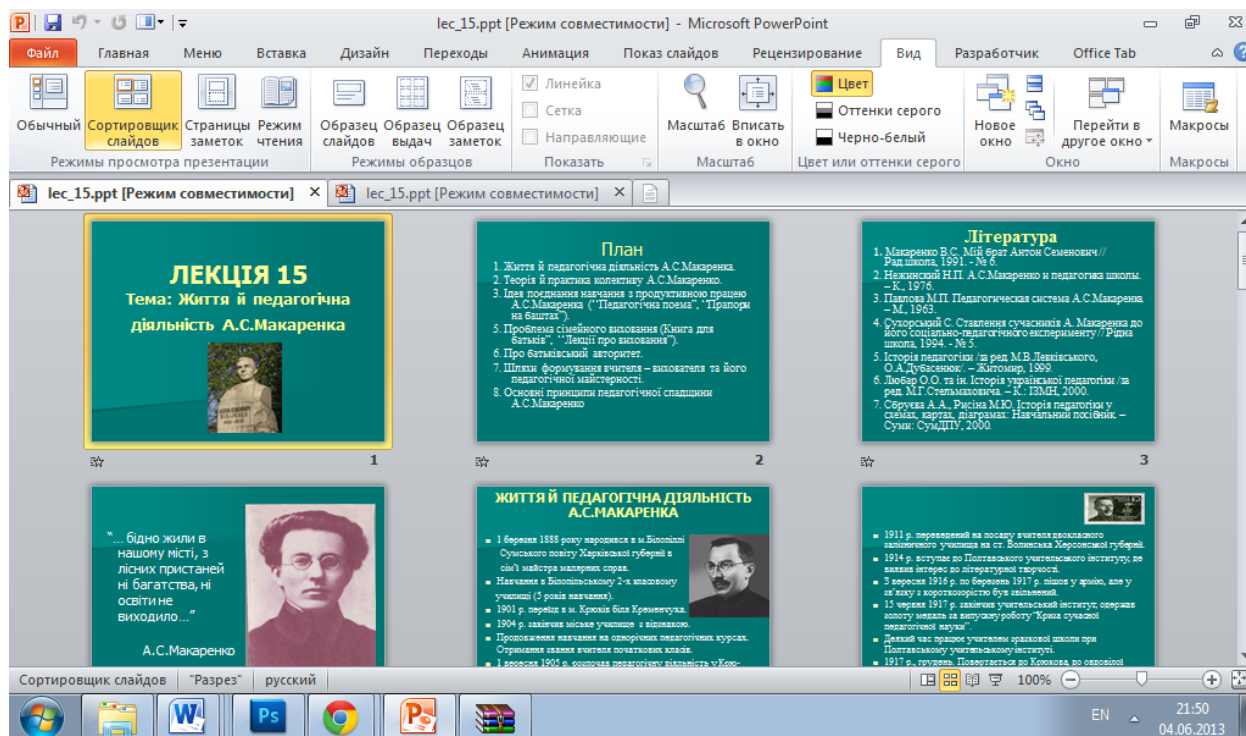
- Коммунистическое воспитание и поведение
- О коммунистической этике
- О личности и обществе
- "Петр Первый" А.Н.Толстого
- "Чапаев" Д.Фурманова
- Закономерная неудача
- Вредная повесть
- Героическая борьба
- Большевики
- Рассказы о простой жизни
- Происшествие в "Звезде"

UK 21:46 04.06.2013

Розкриття змісту навчального матеріалу і створення умов для його ефективного засвоєння здійснюється за допомогою мультимедіа-програм, які відповідають навчальним цілям (розкриття теоретичних понять, зв'язок теорії з практикою) і можуть пропонуватися як основний, так і допоміжний засіб презентації навчального матеріалу, тобто безпосередньо повідомляти навчальний зміст або подавати його в різних формах.

Так доцільним є використання мультимедійних презентацій для знайомства студентів із педагогічною діяльністю А.С. Макаренка:

У цілому використання мультимедійних технологій у педагогічному процесі вищих навчальних закладів сприяє підвищенню ефективності навчання та виконує такі функції:

1. Традиційний комп'ютер і його вдосконалена версія мультимедіа сприяють, передусім, реалізації індивідуального підходу в навчанні, надають можливість працювати в доступному режимі і ритмі.

2. Мультимедіа дозволяє реалізовувати принцип інтенсифікації навчального процесу: "механізує" процес відпрацьовування окремих навичок, надає можливість багаторазового повторення певних операцій.

3. Застосування мультимедіа в навчальному процесі відбувається за принципом раціоналізації розподілу навчального часу: визначає можливість використання комп'ютера на різних етапах заняття (контроль, діагностування, обробка результатів) для самостійної роботи [1; 3].

4. Застосування в навчальному процесі мультимедіа, як зазначено вище, дозволяє реалізувати принцип наочності.

Опитування, проведене після завершення курсів із застосуванням мультимедійних засобів, показало, що всі студенти позитивно оцінили

використання мультимедійних технологій на лекціях. Так, 19% визнали, що ці засоби допомагають правильно записати матеріали, 25% вказали на те, що мультимедіа доповнюють розповідь викладача, а 56% студентів вважають, що використані технології допомагають краще зрозуміти навчальний матеріал.

Разом з тим, слід вказати і на інші висновки, зроблені в результаті використання мультимедійних технологій. Важливим етапом використання презентацій на занятті є долекційна підготовка, викладача яка вимагає певних знань у галузі застосування мультимедійних технологій. Презентація допомагає викладачеві впорядкувати і зберегти наочний матеріал, дозволяє представити ретельно відібрану інформацію у цікавій та привабливій формі, а коментуючи матеріал, що подається на слайдах, викладач може більше зосередитися на окремих, найважливіших моментах, що дозволяє ефективно використовувати час.

Список використаної літератури

1. Макарова А.А., Никифорова В.Г. Мультимедийная презентация как один из элементов активизации процесса обучения иностранному языку профессиональной направленности // http://www.confcontact.com/2008oktInet_tezi/iy_makarova.htm
2. Мультимедиа-WIKI // <http://www.kspu.kr.ua/wiki/index.php/>
3. Пинчук А.П. Использование мультимедийных продуктов в системе общего среднего образования // <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07popeso.htm>
4. Карпенчук С.Г. Педагогічна технологія А.С. Макаренка в контексті сучасної педагогіки. Автореферат дис.... д-ра пед. наук: 13.00.01 – К.: АПН України. – 3003.
5. Макаренко А.С. Некоторые выводы из моего педагогического опыта: Соч. в 7 т. – Т. 4. – М., 1957. – С. 197-251.